

Ajtmatov (1928-2008): De Bonte Hond die langs de zee loopt
(1977). Vertaald door Monse Weijers. Uitgeverij De Geus, Breda. 1993.

<p>p. 87-88</p>	<p>“Het is niet aan mij om jou te vertellen wat je moet doen, maar denk toch na, atkytsj”, fluisterde Emraïn koortsachtig, alsof iemand hem hier kon horen. “Je bent tenslotte een intelligent man.”</p> <p>“Ik heb nagedacht, veel nagedacht, en zo is het beter”, antwoordde Ornan, die kennelijk toch voet bij stuk hield. Ze zwegen een poosje, en vervolgens zei Emraïn: “We zitten allemaal in dezelfde boot, we moeten allemaal hetzelfde lot ondergaan.”</p> <p>“Het lot, het lot”, mompelde de oude man bitter, “aan je lot ontkom je niet, dat is bekend.”</p> <p>Hij sprak met een hese piepende stem.</p> <p>“Of je je er nu aan onderwerpt of niet, het lot blijft hetzelfde. Maar nu het toch is afgelopen met ons, kan een van ons zijn lot zelf bespoedigen, zodat de anderen nog even de tijd hebben. Stel je voor dat de mist plotseling optrekt, je stort je met je laatste krachten op de riemen en terwijl er al land in zicht is, kom je een paar slokken water tekort voor een laatste krachtsinspanning. Dat zou toch te gek zijn?”</p> <p>“Hou me niet tegen. Ik houd het niet uit, mijn krachten verdwijnen. Ik wil het zelf doen...”</p> <p>“Jullie moeten volhouden, er is nog een beetje water...”</p> <p>De boot dobberde lichtjes op het water. Een grijs wordende nevelige duisternis omringde hen aan alle kanten. Dus de nacht was voorbij en de ochtend naderde. Kirisk kwam in beweging.</p> <p>“Atkytsj, ik heb dorst, ik heb gedroomd”, mompelde hij en strekte zijn hand uit naar de oude Ornan.</p> <p>Zijn hand vond niemand. Ornans plaats op de achterbank was leeg.</p>
<p>p. 103</p>	<p>Emraïn begreep dat ook hij, net als Ornan en Mylgoen, de boot moest verlaten en dat dat de enige mogelijkheid was om het leven van zijn zoon, zo niet te behouden, dan toch in ieder geval te verlengen, voor zolang er op de bodem van het tonnetje een beetje water overbleef.</p>

p. 104-105	<p>Bij de gedachte echter dat een elfjarige jongen in de boot zou blijven, alleen tegenover de hele wereld, in de ondoordringbare mist, in de oeverloze zee, stervend van hoger en dorst, werd Emraïn aangegrepen door ontzetting. Daar kon je je niet bij neerleggen, dat ging de krachten van een mens te boven. En de gedachte ging door hem heen, dat hij zijn zoon onmogelijk alleen achter kon laten, dat het beter was om samen met hem te sterven... Vader en zoon installeerden zich voor de nacht op de bodem van de boot en drukten zich dicht tegen elkaar aan. Ze sliepen niet, noch de een, noch de ander. Elk van beiden dacht, gekweld door honger en dorst, aan wat hun te wachten stond...</p>
p. 111	<p>Toen Kirisk wakker werd, verbaasde hij zich erover dat hij warmer geslapen had dan tijdens de voorafgaande nachten. Hij was toegedekt met de anorak van zijn vader. De jongen opende zijn ogen en hief zijn hoofd op: zijn vader was niet in de boot. Hij sprong op, begon door de boot te scharrelen en stootte een angstwekkend gehuil uit, dat droevig weergalmde door de zwijgende woestenij van de met mist overdekte zee. Zijn eenzame, van wanhoop en smart vervulde gehuil verstomde nog lang niet. Hij hilde vreselijk, tot hij niet meer kon, en viel toen op de bodem van de boot, hijgend en met zijn hoofd op het hout bonzend.</p> <p>De jongen lag op de bodem van de boot, het hoofd omlaag, de ogen gesloten. Hij had niets om naar te kijken en kon nergens heen. Rondom strekte zich nog steeds de vuilwitte mist uit, alleen roerde de zee zich deze keer aarzelend, ze liet de boot dobberen en zwalken.</p>
p. 117-118	<p>Zo lag hij daar, half ijlend en half slapend en zonder enig benul van de tijd. Er bestaat een lot en een noodlot. De jongen kon het horen, of hij kon het <i>niet</i> horen. Maar hij hoorde het wel. Hij hoorde hoe er vleugels over zijn hoofd zoefden en hoe er in het duister iets laag over de boot vloog. Hij schrok op en kon nog net één ogenblik zien dat het een vogel was, een grote, krachtige, klapwiekende vogel.</p> <p>“Agoekoek!” schreeuwde hij. “Agoekoek!” Hij slaagde er nog net in de vluchtrichting van de pooluil vast te stellen en de wind te onthouden: hij kwam van links, hij woei van links in zijn nek, iets achter het linkeroor.</p>

<p>p. 120</p>	<p>“Agoekoek!” schreeuwde hij de vogel na, terwijl hij het roer al in zijn handen hield en de boot stuurde in de richting waarin de agoekoek gevlogen was. Kirisk spande zijn lichaam, hij mobiliseerde alle energie die hij nog over had om de roerpen te omklemmen en dacht aan niets anders dan de wind en de windrichting.</p> <p>Hij wist niet waarheen en waarvandaan de pooluil vloog: van een eiland naar het vasteland, of van het vaste land naar een eiland. Maar Kirisk was niet vergeten wat de oude Ornan verteld had: deze vogel vliegt alleen in een rechte lijn over zee, het is de sterkste vogel, die ook 's nachts en in de mist vliegt. Nu volgde hij hem.</p> <p>Het roer krampachtig omklemmend probeerde de jongen op zijn geheugen te varen en de wind niet kwijt te raken. Het was afmattend...</p> <p>Hij wist nog dat zijn hoofd ging duizelen en alles voor zijn ogen ging zweven...</p> <p>De boot ging nu zijn eigen gang.</p> <p>De zon had zich al verplaatst naar de andere kant van de hemel toen de jongen wakker werd. Kirisk keek vóór zich, wreef zijn ogen uit en stond perplex. Vanachter een donkergroene bult van de zee kwam de Bonte Hond recht op hem af. De Bonte Hond liep hem tegemoet. De Grote Bonte Hond.</p> <p>Hij kon de oever al zien, als een grijsblauwe bergachtige strook. Maar de Bonte Hond, met zijn witte oor en witte lies, stak boven alle heuvels uit, en hij kon de schuimende rand van de eeuwige branding aan de voet van de Bonte Hond al onderscheiden. Hij kon de stemmen van de meeuwen al horen in de lucht. De meeuwen merkten hem het eerst op. Boven de heuvel hing de blauwe rookpluim van een uitdovend seinvuur...</p> <p>Bonte Hond, die langs de zee loopt, ik kom alleen bij je terug... zonder atkytsj Ornan, zonder mijn vader Emraïn, zonder aki-Mylgoen. Waar ze zijn? Vraag je me. Ik zal het je zeggen, maar geef me eerst wat te drinken...</p> <p>Kirisk begreep dat dit de beginwoorden waren van het lied waarmee hij tot het einde van zijn dagen zou moeten</p>
---------------	--

leven...

De zee dreunde en raasde in het duister, kwam aanstormen en sloeg te pletter op de klippen, terwijl het harde, rotsachtige vasteland zuchtend en steunend de aanvallen van de zee afweerde.

Zo bestrijden ze elkaar sinds de schepping, vanaf het moment dat de dag voortkwam uit de nacht, en de nacht voortkwam uit de nacht, en zo zal het altijd blijven, alle dagen en alle nachten, zolang land en water zullen voortbestaan in de oneindige tijd.

Alle dagen en alle nachten...